

BEŞ ŞEYDEN ALLAH'A SİĞİNİRDİ*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîne alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Nahmeduhû bi-cemîi mehâmidih... Lehü'l-hamdü kemâ yenbağî licelâli vechihî ve li-azîmi sultânih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ve men tebi'ahû bi-ihsânin zevi'ssıdkı ve'l-vefa...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kân:

كَانَ يَتَعَوَّذُ مِنْ خَمْسٍ مِنَ الْجُبْنِ وَالْبُخْلِ وَسُوءِ
الْعُمْرِ وَفِتْنَةِ الصَّدْرِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ

(د. ن. ه. عن عمر)

RE. 551/1 (*Kâne yeteavvezü min hamsin: Mine'l-cübni, ve'l-buhli, ve sûi'l-umri, ve fitneti's-sadri, ve azâbi'l-kabri.*)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah cümlemizden razı olsun... Dünya ve ahiretin hayırlarına cümlenizi nâil eylesin... Cennetiyle, cemaliyle müşerref eylesin...

Sözlerin en güzeli Kur'ân-ı Kerîm'dir, yolların en güzeli Rasûlüllah'ın yoludur. Onun için Peygamber SAS Efendimiz'in âdetlerini, itiyatlarını, ahlâkını, şemâilini, Hocamız Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddin Hazretleri *Râmûzü'l-Ehâdis* kitabının sonuna eklemiş, biz de oradan zevkle, şevkle okuyoruz. Allah-u Teâlâ Hazretleri bizim de her halimizi Rasûlüllah'a uydursun... Onun şefaatine ermemizi cümlemize nasib eylesin...

Bu rivayetleri okuyup izahına başlamazdan önce, Peygamber SAS Efendimiz'e sevgimizin, saygımızın, bağlılığımızın âcizane küçük bir nişânesi olmak üzere ruh-i pâkine hediye edelim diye ve onun mübarek âl'inin, ashâbının, etbâının, ahabbının, sâir enbiyâ ve mürselînin ve cümle evliyâullâhın ruhlarına hediye olsun diye ve hâssaten Peygamber Efendimiz'den sonra ümmet-i Muhammed'in irşâdıyla vazifeli olarak hizmet görmüş olan meşâyih-i vâsılîn, ulemâ-i muhakkıkîn, sâdât-ı turuk-u aliyyemizin ve halifelerinin, müridlerinin, muhiblerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerîfleri bize kadar nakil ve rivayet etmiş olan âlimlerin, râvilerin, eseri telif eylemiş olan Gümüşhaneli Hocamızın, kendisinden feyz aldığımız Mehmed Zâhid-i Bursevî Hocamızın ruhuna hediye olsun diye;

Bu beldeleri canlarıyla, mallarıyla cihad ederek fethetmiş olan Fatih Sultan Mehmed Han'ın ve askerlerinin ve sâir mücahidlerin, fatihlerin, şehidlerin, gazilerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayır hasenat sahiplerinin ve bilhassa şu içinde ibadet edip, toplanıp, ilim öğrenip tefeyyüz eylediğimiz İskenderpaşa Camii'nin bânisi İskender Paşa'nın ve bu camiyi zaman zaman tamir edip, genişletip, hizmette devamlı tutanların, bu caminin içinden güzeran eylemiş olan imamların, hatiplerin, müezzinlerin, kayyımların, cemaatlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan yakından Allah rızası için Peygamber Efendimiz'in muhabbetinden buralara gelip toplanmış bulunan siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin, yakınlarının ruhlarına hediye olsun diye;

Biz yaşayan, hayatta bulunan müslümanlar da hayatımızı, ömrümüzü Rabbimizin rızasına uygun geçirelim, Kur'an-ı Kerîm'in yolunda yaşayalım, Peygamber Efendimiz'in izinden gidelim, sünnet-i seniyyesini ihya eyleyelim, şehit sevapları kazanalım, ahirette Peygamber Efendimiz'e komşu olalım, cemaliyle müşerref olalım diye, bir Fâtihâ, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım; öyle başlayalım!

.....

Okuduğumuz rivayetler *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabının 551. sayfasının 1. hadis-i şerifi ve devamıdır. Metinlerini merak edenler, daha derin

bilgileri araştırmak isteyenler bu sayfayı da not etsinler, hatırlarında bulunsun; yazmak, tahkik etmek, şerhini okumak lâzım gelebilir.

Hız. Ömer RA'dan İbn-i Mâce'nin, Neseî'nin, Ebû Dâvud'un rivayet eyleyip de "Hasen hadistir, rivayettir." diye kaydettiklerine göre, Peygamber SAS Efendimiz Allah-u Teâlâ Hazretlerine beş şeyden sığınır, iltica ederdi.

Bu beş şey nelerdir, onları yavaş yavaş okuyup izahına geçelim:

كَانَ يَتَعَوَّذُ مِنْ خَمْسٍ مِنَ الْجُبْنِ وَالْبُخْلِ وَسُوءِ
العُمْرِ وَفِتْنَةِ الصَّدْرِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ

(د.ن.ه. عن عمر)

RE. 551/1 (*Kâne yeteavvezü min hamsin: Mine'l-cübni, ve'lbuhli, ve sûi'l-umri, ve fitneti's-sadri, ve azâbi'l-kabri.*)

(*Kâne yeteavvezü min hamsin*) Beş şeyden Allah'a sığınırđı:

a. Korkaklıktan Allah'a Sığınırđı

(*Mine'l-cübni*) "Birisi korku. Peygamber Efendimiz korkmaktan, korkaklıktan, ürkeklikten, yüreksizlikten, ödlekliden Allah'a sığınırđı."

Kendisi korkmazdı. En tehlikeli zamanlarda katiyen korktuğu, sarsıldığu görülmemişti. Son derece metanetliydi, hiç korku eseri göstermezdi, son derece cesur ve kahramandı. Hatta o hicret esnasında kendisini yakalamak

için arkasından at sürenlere karşı arkasına bile bakmazdı. Yani şöyle bir endişe edip, arkamdan at sürüyorlar, yakalayacaklar, belki mızrak atarlar, belki ok atarlar diye bir endişesi bile yoktu. Dönüp arkasına bakmak âdeti değildi. Onun peygamberliğinin şanına yakışmazdı. Arkasına dönüp bakmazdı.

Kendisinin savaşlardaki metaneti, en önde giderdi, ilk çarpışırdı. O tarzda ispat edilmiş bir kahramanlığı, metinliği, cesurluğu vardı. Kendisi bu beş şeyden birisi olarak, korkaklıktan daima Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne sığınırđı.

Korkaklık... Bazı insanlar böyle yetişiyorlar.

Maalesef biz kendi çocuklarımızı yetiştirirken bir sürü korkuyla yetiştiriyoruz. Ta küçükten başlıyor bu;

“—Öyle yapma, böyle yapma, kulağınđı çekerim, bir tane vururum, ayağımın altına alırım!..” ve saire diye biz çocuklarımızı korkuyla terbiye ediyoruz.

Bu doğru bir şey değđl. Bir kere Peygamber Efendimiz'in tavsiyesi, benim her zaman nakletmeye çalıştığım gibi:

“—Çocuklarınıza asaletli insana yaptığınız muameleyi yapın!” diyor Soylu, asaletli insana nasıl davranırsan öyle davran. Halbuki pek çok kimse öyle yapmıyor. Sanki bir köleye davranıyormuş, sanki bir hizmetçiye davranıyormuş gibi yapıyor. Tabii çocuk küçükten bu hava içinde yetiştiğđ için, o havanın ömrü boyunca tesirinden kendisini kurtaramıyor. Böyle olmaması lazım!

Çocukları asaletli yetiştirmek, haysiyetli yetiştirmek, edepli yetiştirmek lazım. Evet, saygılı olsun ama kat'iyen korkak, çekingen vesaire olmasın. Lüzumsuz şeylerden de korkmaması lazım. Korkulacak şey varsa – vardır şüphesiz– ondan korksun. Ama lüzumsuz şeylerden; höcüymüş, karanlıkmış, şunuymuş, bunuymuş, buna benzer şeylerden korkmamalı...

“–Yok evlâdım, bak beraber gidelim istersen, bunlardan korkmaya değmez.” diye alıştırmak lazım.

Kaliteli müslümanın, yüksek kalitede olan müslümanın genel vafıdır; Allah'tan gayriden korkmamak.

وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ

(المائدة:٥٤)

(*Ve lâ yehâfûne levmete lâim*) “Kınayanın kınamasından korkmazlar.” (Mâide, 5/54)

Allah'tan gayriden korkmazlar. Allah'tan gayriye “Eyvallah” demezler. Allah'tan gayriye meyletmezler. Allah'tan gayriye boyun bükmezler. Allah'tan gayriye ibadet etmezler. Korkarsa Allah'tan korkar. Severse Allah'ı sever. Dinlerse Allah'ı dinler. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin lüt-fundan, ihsanından mahrum olmamak için endişe eder. Endişesi, korkusu o olur.

“–Ölümden?” Ölümden hiç korkmaz.

“–Niye?”

Zaten insan hayata gelmiş, ömrü belli; kader.

Bir müddet ne kadar yaşayacaksa yaşayacak. Eceli geldiği zaman bir an öne gelmez, bir an sonraya gitmez; değişmeyecek. E değişmeyecek olan şeyden dolayı endişe etmeye lüzum yok. Yani ölümden dolayı korkmak müslümana yakışmıyor.

Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîfi vardır ki; “—Eğer Âdemoğulları, insanlar Allah'tan gayri başka bir şeyden korkmasalardı, hiçbir şey onlara zarar veremezdi. Neden korkarlarsa Allah korktukları şeyi ceza olarak musallat eder.”

Korkmasa hiçbir şey ona -kendisine sığınan, iltica eden kimseye- zarar veremez; Allahu Teâlâ hazretleri müsaade etmez.

Hatta büyük zâtların hayatlarında, menâkıbında okuyoruz; yırtıcı hayvanlara, arslanlara, kaplanlara karşı bile pervaları olmamış.

Aylar önce, belki yıllar önce burada enteresan bir hadîs-i şerîf okumuştuk. Abdullah ibn-i Ömer RA, Hz. Ömer'in oğlu Abdullah. O bir gün bakıyor ki Medine-i Münevvere'nin surlarının, duvarlarının yanında insanlar kalabalık, bekliyorlar, titreyiyorlar.

“—Niye bekleyorsunuz burada?” Diyorlar ki:

“—Yâ Abdallah! İşte köyümüze, kabilemize, obamıza gideceğiz ama yolun üzerinde bir çöl arslanı yatıyor; yanına gitsek bizi parçalar.” İşte görüyorsunuz, uzaktan görünüyor.

Bakıyor, hakikaten yola sere serpe bir arslan uzanmış, yatıyor. Bunlar da bekliyorlar,

ona bakıp duruyorlar, yanına yaklaşıyorlar. Abdullah ibn-i Ömer yürüyor, yürüyor, gidiyor arslanın yanına kadar. Sanki keçiyi tutar gibi, koyunu tutar gibi kulağından tutuyor, sürüklüyor, dehliyor, kışalıyor, onu yoldan uzaklaştırıyor, ileriye doğru kovalıyor. Ondan sonra da geliyor, insanlara diyor ki:

“—Hadi yolunuz serbestleşti, gidin gideceğiniz yere... Rasûlüllah doğru söylemiş. ‘Âdemoğulları, insanoğulları eğer Allah’tan gayri başka hiçbir şeyden korkmasalardı, hiçbir şey ona zarar veremeyecekti. Allah-u Teâlâ Hazretleri, insan neden korkarsa, korktuğunu ona musallat eder.’ buyurmuştu Peygamber Efendimiz, doğru söylemiş, sadaka Rasûlüllah.” diyor, hadîs-i şerîfi o zaman rivayet ediyor.

Kendisi hiç perva etmeden yürüyor hayvanın üstüne, kulağından, yelesinden tutup, sürükleyip öbür tarafa kışalıyor. Bu koç mu, keçi mi, evcil hayvan mı? Değil. Ötekilerin titreştiği bir hayvan ama bu hakiki müslüman, yürekli müslüman. Onun için zarar vermiyor.

Müslümanların o terbiyeyi alması lazım ve ona göre yaşaması lazım. Alnı açık yaşaması lazım. Hür yaşaması lazım. Müslümana esaret yakışmaz, kâfire boyun bükme yakışmaz, korkmak yakışmaz. Cesur olması lazım. Peygamber Efendimiz de buyurmuş, duasında Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne beş şeyden sığınmış. Birisi de korku...

Korku da ne demek, niye korkayım? Ben Allah’ın mü’min kuluyum, Allah’ın yolunda yürüdükten

sonra neden korkayım?

Bu arada Abdü'l-aziz Bekkine Hocaefendi'nin de bir hatırasını nakletmek isterim:

Abdü'l-aziz Hocaefendi *Hatm-i Hâcegân* yaptırıyormuş, cemaatle beraber tesbih çekiyormuş. Halka olmuşlar, *Allah* diyorlar, *Lâ ilâhe illa'llah* diyorlar. Duvarın üstünde bakmış polisler dolaşüyor. Cemaat görmüş. İbadetlerin zor yapıldığı, Kur'an öğretilmediği, Kur'an öğreten hocaların cezalandırıldığı, Kur'ân-ı Kerîmler'in toplanıp yakıldığı zamanda...

“—Aman efendim, polisler etrafı sardı, şöyle oldu, böyle oldu...”

Hiç aldırmamış; zikre devam. Ondan sonra da zikir, tesbihat bittikten sonra demiş ki:

“—Biz korkmaktan korkarız.”

Çünkü yanlış bir şey yapmıyoruz ki; Allah'ın yolunda gidiyoruz, Allah'a sığınmışız, Allah'a tevekkül etmişiz, Allah'ı zikrediyoruz.

Allah'ı zikreden insana bir başka şey zarar verebilir mi?

Arslanlar, kaplanlar zarar veremez; başkası nasıl zarar verecek?..

Verirse... Bu can vade yetmişse şu sırada gidecek; öne de gelmez, sonraya da gitmez. Demek ki vademiz yetmiş; “*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abduhü ve rasûluh.*” deriz veririz canımızı, geçeriz öbür tarafa... Ne olacak...

“—İşte bu dünya hayatı; askerlik bitti, terhis

olduk; oh vatan-ı aslîmize gidiyoruz, Allah'ın lütfuna, ihsanına ereceğiz...” diye seve seve gider müslüman.

Onun için Allah bizi de her çeşit korkaklıktan korusun.

“—Aman öyle yapma, aman böyle yapma...”

Kimisi fakirlikten korkuyor.

“—Ya versene zekâtını!”

“—Ya fakir olursam?”

Vermezsen fakir olursun. Allah bereketini alır, yangın olur, kaza olur, felaket olur; bak o zaman hasta olursun, doktorlara verirsin. Bu tarafa veremediğini öbür taraftan Allah fazlasıyla çıkarır.

Kimisi fakirlikten korkar, kimisi insandan korkar, kimisi şundan korkar, kimisi bundan korkar... Halbuki asıl korkacaksan Allah'tan kork, başkasından korkma!

وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ

(الأحزاب: ٣٧)

(*Ve tahşe'n-nâs, va'llàhu ehakku en tahşâhu*)
“İnsanlardan korkuyordun, ama asıl korkmana lâyık olan Allah'tır.] (Ahzab, 33/37) diye Kur'ân-ı Kerîm'de bildiriliyor.

Onun için Allah bizi ödlelikten, korkaklıktan, cesaretsizlikten, yapmamız gereken işte cesaret gösterememekten, çekinmekten, sakınmaktan korusun. Kahraman, mert, doğru,

dürüst, cesur, metin kimseler eylesin.

Bu bir. Peygamber Efendimiz'in sığındığı şeylerden birisi bu. Hem de ilk başta bundan sığınmış. Neden?

Çünkü çürük adamdan bir iş gelmiyor, bir işe yaramıyor. Adam müslüman ama çürük; hiçbir şeye yaramıyor ki... Yaşayacaksın şerefle yaşa, öleceksen şerefle öl. Kâfire boyun eğme. Kimsenin boyunduruğu altında esir olarak yaşama. İlk önce bu. Tabii hürriyet olmayınca hiçbir şey olmuyor. Ondan sonra yavaş yavaş din de iman da elden gidiyor. İşte Bulgaristan, işte Rusya, işte Kafkasya, işte başka yerler. Esarete bir düştü mü insan, ondan sonra kültürel baskı, şu şöyle olacak, bu böyle olacak derken çocuklar, torunlar dinden imandan çıkıyor, dini imanı unutuyor.

İnsan yaşamasını bildiği gibi öleceği zamanı da bilmeli!

“—Tamam, burası ölecek yerdir; buradan bir adım geri gitmem, bu yolda canım feda olsun.” diye yaşamasını bildiği kadar ölmesini de bilmeli.

Allah bizi saîd olarak yaşatsın, şehid olarak ölmeyi cümlemize nasip eylesin...

b. Cimrilikten Allah'a Sığıyordu

İkinci sığındığı şey neymiş? (*Ve'l-buhli*) Buhl; cimrilik, pintilik, nekeslik, eli sıkılık, cömert olmamak demek. Peygamber Efendimiz ondan da sığıyordu. Çünkü Allah-u Teâlâ Hazretleri cömert kulları sever, cimri kulları sevmez.

Hayırseverleri sever, eli sıkıları sevmez. Allah-u Teâlâ hazretleri, bir insan Allah yolunda sadaka verdi mi, zekât verdi mi, hayır verdi mi, onu kat kat hem dünyada hem ahirette artırır. Bir insan Allah yolunda malını vermekten çekindi mi, Allah onu dünyada da âhirette de mahrumiyetlere uğratar. Hayrını göstertmez. Malını başkaları yer. Kendisi yemediğine yansın. Kendisi hayır yapmadığına yansın. Paraları biriktirir, biriktirir, sandıklara, çömleklere saklar, saklar; yiyemeden ölür gider, mirasçılar onu bir güzel yerler. Hesabı buna, sefası mirasçılara... Hesabı bundan sorulur. “Sen bu parayı nereden kazandın? Niye harcamadın? Niye zekâtını vermedin? Niye hayrını yapmadın? Niye Allah yolunda cihada sarf etmedin?” diye cezası, hesabı buna sorulur. Ötekiler de “ölüm hak, miras helal” diye bölüşürler, şapur şapur, yalana yalana yerler. Ya dua ederler, ya etmezler, o da belli olmaz. Çünkü hayırsız yetiştirdin mi evlatlardan da hayır gelmez.

Onun için Peygamber SAS Efendimiz bir soru üzerine buyurmuş ki:¹

¹ Buhârî, *Sahîh*, c.II, s.515, *Zekât* 30/10, no:1353; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.716, no:1032; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.126, no:2865; Neseî, *Sünen*, c.VI, s.237, no: 3611; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.903, no:2706; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.250, no:7401; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.103, no:2454; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.125, no:3335; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.272, no:778; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.464, no:6080; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.255, no:3469; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.189, no:7621; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.99, no:6438; İshak ibn-i Râhavyeh, *Müsned*, c.I, s.214, no:170; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VII, s.254; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.17; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LX, s.322; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.626, no:16279; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VI,

أَنْ تَصَدَّقَ وَأَنْتَ صَاحِبٌ شَاحِبٌ تَخْشَى الْفَقْرَ
وَتَأْمَلُ الْبَقَاءَ وَلَا تُمَهِّلُ حَتَّى إِذَا بَلَغَتِ الْحُلُقُومَ
قُلْتَ لِفُلَانٍ كَذَا وَلِفُلَانٍ كَذَا أَلَا وَقَدْ كَانَ لِفُلَانٍ

خ. م. د. ن. حم. عَن أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَجُلًا قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الصَّدَقَةِ أَكْبَرُ أَجْرًا؟ قَالَ فَذَكَرَهُ:
:لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

RE. 150/10 (*En tesaddaka ve ente sahîhun, şahîhun tahşe'lfakra ve te'milü'l-bekà', ve lâ tümhil hattâ izâ belegati'l-hulkùm, kulte: Li-fülânin kezâ, ve li-fülânin kezâ! Elâ, ve kad kâne li-fülân.*)

“Bir hayır yapacaksan ölmeden önce, rahat, ferah zamanında yap. Ölme zamanı gelince, can boğaza geldiği sırada; -hırıl hırıl hırıldıyor, ölecek- ‘Falanca yerdeki tarlamı filancaya verdim, filanca yerdeki apartmanımı Kur’an kursuna bağışladım, filanca yerdeki yerimi satın da camiye şadırvan yapın da, kubbe yapın da, falancaya filancaya verin de, şu malları da şunlara şunlara taksim edin de...’ diye öyle demeyin çünkü mallar zaten onun olmuştur.”

Tam ölüm zamanı geldi; “Şu malım şunun, şu malım şunun...” Desen de demesen de zaten alacaklar. Sen asıl ölmeden evvel yapacağın işleri yap. “Yap, işlet, devret.” diyorlar ya; hayrı yap, işlet, sefasını sür, gör. Cami yaptırdın; içinde gürül gürül namaz kılınıyor, Kur’an okunuyor, minarelerinde ezan okunuyor; için ferahlasın. Çeşme yaptırdın; şırıl şırıl, şırıl şırıl suyu akıyor. Köprü yaptırdın; insanlar üstünden

geçiyor, “Allah razı olsun, eskiden şu çaydan geçerken ne sıkıntı çekerdik, kim yaptırdıysa mekânı cennet olsun.” diyor. Veya daha başka hayırlar, ne türlü hayırlar varsa insanın onlara sarf etmesi lazım.

Bu hayırlar konusunda benim bir derdim vardı, size onu da söylemek istiyorum muhterem kardeşlerim.

Millete, “Şadırvan yaptıracaksın, cami yaptıracaksın.” dedin mi herkes buna koşuyor da... İslâm’ın hizmet alanları sadece cami değil. Eğer siz olmasaydınız, bu cami boş dursaydı... Bir ara boş durdu. Bir devir geçti; hocalar yok, cemaatler yok, camiler boşaldı...

Bursa’nın valisi o zamanın Bursa müftüsüne demiş ki;

“—İçinde cemaat olmayan camilerin bir listesini getir hocaefendi!”

Hocaefendi de hangi caminin kapısı açılmıyorsa, hangi camide cemaat yoksa koca bir liste yapmış... Demek ki millet dinden imandan kesilmiş o zaman. Camiler çok, içinde namaz kılan insan yok. Koca bir liste götürmüş valiye, takdim etmiş;

“—Buyurun efendim, bir liste istemiştiniz, buyurun!”

Valide biraz insaf varmış demek ki; şöyle bir listenin büyüklüğüne bakmış, bir müftü efendinin yüzüne bakmış:

“—Listeyi çok da uzun yapmışsın be müftü efendi...” demiş.

Müftü efendi o zaman anlamış ki, içinde cemaat olmayan camilerin başına bir hâl gelecek. O zaman aklı başına gelmiş;

“—Tüh, birkaç tane kaçırıyordum, tam yazmasaydım da kalsaydı...” diye...

O camilerin hepsi gitmiş, satılmış, yıkılmış, şöyle olmuş, böyle olmuş... Kaç sene önce ise... Bursa’da anlattılar böyle bir durumu.

Edirne’de anlattılar: Mimar Sinan’ın yaptığı camiyi kazmayla yıkamamış hain; dinamit koymuşlar, patlatmışlar, öyle çökertmişler.

Yapılmış camiyi ne yıkıyorsun alçak herif? Din düşmanı, hain, Allah düşmanı! Niye yıkıyorsun?

Şimdi millet, yani cemaat oldu mu camiyi yapar muhterem kardeşlerim. Şimdi burada cami olmasın, burası arsa olsun, hiçbir şey olmasın; bu cemaat her yerde bir cami yapar. Arı beyi oldu mu, etrafında arılar kümelenir mi korkma. Bu küme, bu arı oğulu bir yere bir kovan yaparlar. Nasıl olsa yapar çünkü arı var, bey var, bir kovan nasıl olsa yapılır. Yüz tane kovan sıralasan, arı olmadığı zaman asıl dert o.

“—O halde önemli olan nedir?”

Müslümanların olmasıdır. Müslümanların yetişmesidir. Müslümanların çoğalmasındır.

“—O halde İslâm’a en büyük hizmet nedir?

Cami yaptırmaktan önce insanları İslâm’a kazandıracak çalışmalar yapmaktır.

Şimdi millet bunu anlamıyor.

Meselâ, bir dergi çıkartıyoruz, kadının birisi mektup yazıyor:

“—Allah razı olsun, çıkarttığınız dergiyi okudum, ıslah oldum, başımı örttüm, namaz kılmaya başladım.”

El-hamdü lillâh, bak bir insanın doğru yola gelmesine sebep oldun.

Bir talebe yetiştiriyorsun; 10 sene, 15 sene, 20 sene zahmet çekiyorsun, talebe yetişiyor; oluyor bir alim, oluyor bir kâmil, fâzıl bir şahıs. Gönderiyorsun bir yere, oradan güzel haberler geliyor.

“—Maşaallah, Allah razı olsun, şöyle oluyor, böyle oluyor...” diye.

Meselâ bizim arkadaşlarımızdan bir tanesi profesördü, kalkmış Amerika’ya gitmiş. Kayınbiraderlerinden haber alıyorum. Her gün ortalama beş Amerikalı müslüman oluyormuş. Huzuruna gelip İslâm’ı soruyormuş. Profesör, İslâm’ı iyi biliyor, anlatıyor. Amerika’da günde 5, ayda 150, senede şu kadar müslüman; harıl harıl müslüman kazanıyor.

Neden?

İyi bir müslüman olarak yetişti. Hafızdı. Hafız olduğu zaman sen belki yüzüne bakmazdın onun...

“—Otur şuraya, kalk şuraya, çekil oradan, gel buraya, git buraya, odun taşı, sobayı yak!..”

Hizmetçi gibi belki önem vermezdin. Hafızdı, hocaydı; okudu, destek gördü, doktora yaptı, doçent oldu, profesör oldu, iki fakülte bitirdi; hem hukuku bitirdi, hem Yüksek İslâm

Enstitüsü'nü bitirdi; oldu kaliteli bir hoca. Şimdi Amerika'da boyuna müslüman kazanıyor...

Demek ki insan yetiştirmek camiden önemliymiş.

Camiyi kim yapar?

İnsanlar yapar. İnsanlar olduğu zaman camiler olur. Gecekondu muhitlerinde yeni yeni semtler çoğalıyor, çoğalıyor, insanlar cami yapıyorlar; müslüman var çünkü.

Ama müslüman olmazsa, İslâm'ın savunulması olmazsa, İslâm'ın hak din olduğu anlatılmazsa, öğretilmezse; radyoda, televizyonda, gazetede İslâm'a hücumlar olursa, İslâm geri kalırsa ne olur? Hıristiyanlar memleketimizi hıristiyan yapmaya çalışırsa, gençlerimizi kendilerine benzetmeye çalışırsa ne olur?

Yarın öbür gün senin bugün gördüğün bu kalabalıklar azalır, azalır, Avrupa gibi olur gider. Bir-iki nesil sonra dinden imandan habersiz, tangocu, rambocu, dansçı, diskocu gençler ürer.

Sen ahlâkı öğreteceksin, imanı öğreteceksin, İslâm'ı öğreteceksin. Senin vazifen var...

Onun için onu öğretmenin yolu neyse... İnsan yetiştirmek. İnsanları, yetişmiş insanların kafalarını eğitmek, doğru yola çekmek, gazete çıkartmak, mecmua çıkartmak, ilim enstitüsü kurmak, insanları kaliteli müslüman olarak yetiştirmek, Kur'an kursu kurmak, araştırma enstitüsü kurmak...

Bunları anlamıyor millet. Camiyi anlıyor da...

Nerede bir cami başlamışsa biter. Neden?

Birisi gelir bir para verir, öbürü gelir yardım eder...

Ama insan yetiştireceğiz, bir tefsir enstitüsü kuracağız diyorsun; anlatamıyorsun.

Ankara’da güzel üç katlı, dört katlı, beş katlı bina yapmış, köşe başında, üç tarafı yol. Orta katını cami yapmış, üst katını imama yer yapmış, müezzine yer yapmış, dersaneler yapmış. Bize haber verdiler, biz de gittik yaptırın kardeşlere dedik ki;

“—Biz burada Kur’an enstitüsü kuracağız, tefsir enstitüsü kuracağız. Bizim teklifimiz, projemiz bu; bunu kuracağız. Burada her gün Kur’an dersi verilecek, tefsir dersi verilecek, kitaplar neşredilecek...”

Adam bizi anlamadı, yurt yaptı. Yurt her yerde var. Nerede olsa bir yurt açarsın ama Kur’an enstitüsü yok. Kur’ân-ı Kerîm’i anlatacaksın, öğreteceksin, yayacaksın, muhtelif dillere terceme edeceksin, kitapları insanlar arasına dağıtacaksın; okuyacak, “Hak din bu!” diyecek; hıristiyansa, yahudiyse, komünistse bile belki İslâm’a gelecek.

İrşad çalışmaları, insan kazanma çalışmaları, bilim çalışmaları, eğitim çalışmaları daha önemli... İşte onları anlamıyorlar.

Allah neyin faydalı olduğunu anlayıp, ona göre çalışmayı cümlemize nasib eylesin...

Demek ki Peygamber Efendimiz cimrilikten de Allah’a sığınırdı. Allah yolunda malımızı da saçacağız. Zekâtı vereceğiz. Zekâttan fazla

hayır da vereceğiz.

Hayır müesseseleri kurmuşuz; adam getiriyor, zekâtı veriyor. Zaten zekât onun değil ki; Allah emretmiş, verecek. Zekâtı veriyor. Zekât da ancak fukaraya veriliyor; cami yaptıramıyorsun, avluya sarf edemiyorsun, kurs yaptıramıyorsun, hocaya veremiyorsun. Sarf yeri belli.

Demek ki müslümanlar zekâtın üstünde daha başka hayırlar da yapmalı. Zekâtın üstünde daha başka hayırlar da yapmalı ki öteki hizmetler de dönsün. Aksi takdirde dönmüyor. Sadece zekât; fukaraya dağıtıyorsun...

Zekât tüccarları da var; talebelerden, başkalarından öyle güzel tüccarlık yapıyorlar ki... Geliyor, şu vakıftan bir alıyor zekâtı, öteki vakıftan bir daha alıyor, daha öteki vakıftan bir daha alıyor, daha öteki vakıftan bir daha alıyor; senden de benden de daha fazla maaş oluyor. Bir ayda beş tane vakıftan zekât alsa, şu kadar para ediyor. Allah insaf versin...

c. Kötü Ömürden Allah'a Sığınırđı

(*Ve sūi'l-umr*) “Peygamber Efendimiz kötü ömürden de, ömrün kötü bir şekilde geçmesinden de Allah'a sığınırđı.”

Ömrün kötü geçmesinin izahı:

Meselâ bereketsiz geçer. Hayırları, ibadetleri, taatları yapmadan geçer, boşa geçer. Vacib olan şeyleri, vazife olan şeyleri yapmadan geçer. Dertli, gamlı, kederli, üzüntülü geçer. Hasta olur, ihtiyar olur, aklı gider, bunar, ne yaptığını bilmez, ne edeceğini bilmez. O da bir

rezalet...

“—Erzel-i ömürden Allah’a sığınırım.” diye Peygamber Efendimiz’in başka hadîs-i şerîfi var.

Allah bizi sıhhatli yaşatsın. Sıhhatli iken, kendi işimizi kendimiz görürken, kimseye muhtaç değilken, aklımız başımızda iken, zikirde iken, Kur’an okurken, ibadetimizi, taatimizi yaparken, şaşırmadan, sapıtmadan, bunamadan, düşkünlüğe düşmeden yaşamayı Allah cümlemize nasib etsin...

Bu da çok önemli bir şey... Hele hele bazı kimselerin evladı filan da olmuyor, bakacak kimsesi olmuyor; çok zavallı duruma düşüyorlar. Âhir ömründe, en çok bakıma muhtaç olduğu zamanda zavallılar çok feci durumlara düşüyorlar.

Bazen buralara gelen öğretmen hanımlar vardı, ben çoktandır görmüyorum; ihtiyar, parası var, parayı nereye harcayacağını bilmez. Kendisi yemez. Tutumluluğa eskiden alıştığı için ihtiyarladıktan sonra da onu bırakamıyor.

“—Ya mübarek ye, âhir ömründe rahat et...”

Ne yer, ne kullanmasını bilir. Her avın bir avcısı olduğu gibi öyle yaşlıların da peşine düşen, malını çatır çutur alan, kimsesiz görüp de parasına, mülküne el koyanlar da çıkıyor. Allah bu durumlara düşürmesin...

Böyle yalnızlık da zor. İhtiyarlıkta hele yalnızlık çok zor. Kocasını ölüyor, kadın kalıyor; karısı ölüyor, adamcağız tek başına kalıyor.

Bakıyorsun bir evde ölmüş, yirmi gün sonra duymuşlar, cesedi çürümüş... Kötü durumlar oluyor.

Böyle bir kimse vardı, Allah rahmet eylesin, kusuru varsa affeylesin, karısından ayrıldı. Son zamanlarda bir de ayrılıklar oluyor... İki taraf da yaşlandığı için tabii şuurlar tam sağlam değil, kırk yıllık karısını boşuyor veya kadın kırk yıllık kocasından “Ayrılacağım!” diye tutturuyor, ayrılıyor.

Siz şimdi asıl birbirinize daha çok muhtaçsınız, şimdi niye ayrılıyorsunuz?

Ayrılıyorlar. O orada perişan, bu burada perişan, böyle gidiyor.

Çevrenizdeki yaşlı insanlara göz kulak olun, yardım edin. İnsan yaşlanınca durumu çok zor oluyor. Hele onların huysuzluklarına, kusurlarına bakmayın çünkü hastalık, rahatsızlık, beyin damarları kireçlendiği için öyle oluyor.

Mesela çok iyi bir insan varmış, bizim valide anlatırdı; küçükken bunlara bakmış, hizmet ehli, sessiz sedasız bir insan. Yaşlılık zamanında da bunlar ona bakmışlar, bize küçükken çok hizmet etti diye.

“—Yorganları, çarşafı cart cart yırtardı.” diyor. “Ya niye yırtıyorsun?” “Yırtacağım işte!” Akli başında değil, artık ihtiyarladı, ondan.

Ey gençler, ey evlatlar, ey yakınlarından yaşlı kimse olanlar, ihtiyarların hallerini hoş görün. Onların her sözünün kusuruna bakmayın, “He he...” deyin, “tamam” deyin, gönüllerini

hoş edin, göz kulak olun. Çünkü bir zaman gelir, siz de ihtiyarlarsınız. Bir insan böyle bir kimseye bakarsa Allah da onu kayırır. Bir insan vazifelerini yapmazsa...

Kadının kızı var, birkaç tane oğlu var, birisi bilmem nerede, birisi bilmem nerede, biri yakınında. Kızları da zengin, kimisi buzdolabı satar, kimisi bilmem ne iş yapar... Aralarında bir kaloriferli daire almışlar, bırakmışlar; olmaz.

Kendi haline bırakmışlar. O kadın yemesini bilmiyor, kendisine bakmasını bilmiyor, korku içinde yaşıyor. Sen onu yanına alacaksın, seveceksin, hürmet edeceksin, gezdireceksin, yemese bile yedireceksin. O kendi yemeğini pişirmesini bilmez, kendisine neyin lazım olduğunu bilmez.

Evin içinde şuraya buraya boyuna bıçak saklıyormuş:

“—Birisi girerse beni keser.” diye korkuyormuş.

Korkar, ihtiyar, yaşlanmış bir kere; böyle korkuları olabilir.

Yaşlıları yalnız bırakmayın! Yaşlıları buruşturulmuş bir kağıt gibi kenara atmayın! Bir insanın annesi babası sağ iken onun duasını alıp cenneti kazanması lazım. “Kazanamayana yazıklar olsun!” diyor, “Burnu yerde sürtsün!” diyor Peygamber Efendimiz. Size bunu da hatırlatırım.

Ömrün bir güzel hali vardır, bir de kötü hâli vardır. Bir zamanlar efelikten böyle ortalıkta dolaşıp nâra attığı zaman, herkesi köşeye

bucağa saklandıran adam, ihtiyarladığı zaman bakarsın çoluk çocuğun maskarası olmuştur.

Neden?

Ömür değişti; o delikanlılık, efelik zamanları geçti, adam ihtiyarladı, gücü kalmadı, o durumlara düştü.

Onun için merhamet etmek lazım.

Bizim ortaokulda okuduğumuz sırada tarım dersinde hoca dedi ki:

“—Saksı getirin, sümbül ekin!”

Tarıma alıştıyorlar bizi, yani ziraatçilik... Bizim saksılar kayboluyor. Güzel, sümbül tam çıktı, başladı açılmaya, kokmaya başladı derken saksılar kayboluyor. Şikâyet ettik. Kimin aldığını anladık. Falanca şahıs alıyor; okuldaki bahçıvan, hizmetçi alıyormuş. Bizim olgun bir hocamız vardı, Allah rahmet eylesin hepsine, dedi ki:

“—Çocuklar hoş görün o adamı. Sizin saksınızı alıyor, kaçırıyor, bir şey oluyor ama hoş görün! Bir zamanlar şu okulda öğretmendi. Sonra ihtiyarladı, işte ona acıdıkları için bahçıvanlık diye bir şey verdiler. Böyle idare edeceksiniz.”

Yani ömrün çeşitli safhaları oluyor muhterem kardeşlerim. Böyle düşkün duruma gelenlere acıyın. Hepimiz düşkün duruma gelenlere yardımcı olalım.

Biz vakıf olarak bir şey düşündük. Bir kardeşimiz bir yer bağışladı. Baktık deniz kenarı, manzaralı, safalı güzel bir yer, genişçe de bir yer. Dedik ki:

“—Çevremizde hiç yok, başkaları yapmamışlar.

Buraya biz bir yaşlılar evi kuralım! Hacı teyzeleri alalım bir tarafına, hacı amcaları ayrı binaya, ayrı bir tarafa alalım. Başlarına da güzel bakıcılar koyalım. O hacı teyzeler orada Kur'an okusunlar, tesbih çeksinler, hizmetleri görülsün..."

Ahir ömürlerinde kimisi de yalnızlık çekiyor, tek başına oturuyor. Yalnızlık da çekmemesi lazım! Böyle hayırları da destekleyin!

d. Göğsün Fitnesinden Allah'a Sığılırdı

Peygamber Efendimiz demek ki korkaklıktan Allah'a sığılırmış, bir. Cimrilikten Allah'a sığılırmış, iki. Ömrün kötü durumlarından, kötü durumlara düşmüş bir şekilde yaşamaktan Allah'a sığılırmış, üç...

(Ve fitneti's-sadr) "Göğsün fitnesinden Allah'a sığılırmış."

Bundan maksat; insanın göğsü, orada kalbi var, gönlü var. İnsanın gönlünde, kalbinde de ne gibi duygular gizli?.. Meselâ kimisi hasetçi olur, kimisi kindar olur, kimisi düşman olur. Yani insanın içindeki o kötü duygular... Kalbini mi yardım, bilmiyorsun ki; adam yüzüne gülüyor ama acaba kalbinde ne var, nasıl duygular var, onu bilmiyorsun. İşte insanın içindeki duygular kötü duygularsa bunlar insanın kalbinde, göğsünde birer fitnedir. Bunlardan Peygamber Efendimiz Allah'a sığılırdı. Bu duasıyla Peygamber Efendimiz kötü duygulara sahip olmamak istiyor;

"—İçime kötü duygular yerleşmesin!" demiş

oluyor.

Mesela hasedi ele alalım: İnsanın içinde bir haset duygusu var. Komşusu bir araba almış; kıvranıyor burada...

“—Ya ne kıvranıyorsun? Allah sana da versin.”

“—Yok, bana vermesi ayrı; niye onun o kadar güzel arabası oldu? Çatlasın inşaallah! Çarpsın inşaallah! Tekerleri patlasın inşaallah... Kazaya uğrasın!”

“—Ya dur bakalım, ne istiyorsun?” Hasedinden ne yapacağını şaşırıyor.

Eski hikâyelerde anlatılır: Adamın biri sırtında odun taşımış. Komşusunun da merkebi varmış, o da odunu merkeple iki tarafına bağlamış, taşımış. Bu da sırtında taşıdığı için sırtı acıyor, yara oluyor. “Komşunun eşeği var, benim eşeğim yok. Ben sırtımda taşıyorum, o rahat taşıyor.” diye komşusunu kıskanırmış.

Dua etmiş. Demiş ki:

“—Yâ Rabbi bana da bir eşek ver, merkep ver; hayvanın sırtına yükleyeyim de şu yükü sırtımda taşımaktan, sırtımın yara olmasından, acımasından kurtulayım.” diye yana yakıla dua etmiş.

Rüyada demişler ki kendisine:

“—Öyle dua etme. ‘Komşuya Allah iki eşek versin.’ diye dua et, sana da o zaman bir tane verilecek.”

“—Yok, istemem! Ben onun bir tane eşeği olduğuna razı değilim; şimdi iki taneye hiç razı

değilim. Varsın, tamam, ben sırtımda taşırım, onun iki tane olmasını istemem!” demiş.

İşte haset duygusu bu; bir şey olmasını istemiyor, hayra ermesini istemiyor, ileri gitmesini istemiyor.

Bu duygu çok kötü bir duygudur. Bundan dolayı insan sevaplarını bile kaçırır. Burada namaz kılırsın, Ramazan’da oruç tutarsın, hacca gidersin, umreye gidersin; hasetten dolayı bunların sevapları bile gider.

Neden? Allah hasedi sevmez, kin tutmayı sevmez.

“—Müslümanın müslümana üç günden ziyade dargın olması helâl olmaz.” diyor Peygamber Efendimiz.

Sen kin tutuyorsun, kızılıyorsun, aleyhindedin, iftira ediyorsun.

Şu benim içimde, şu benim kafamda, etraftan duyduğum öyle haberler var ki söylesem hayret edersiniz. Şu bizim camimize yapılan öyle iftiralar var ki hayret edersiniz. Nedir ya alıp veremediğin? Gel mübarek, bir gör bakalım... Çok kötü huylu insanlar var.

“—Fitne-i sadırdan yâ Rabbi sana sığınırım.” Yani Peygamber Efendimiz, “Göğsümün içinin kötü duygularla dolmasından; yanlış, senin sevmediğin duygulara sahip olmaktan onu koru.” demiş oluyor.

Allah bizi hasetten, kinden, düşmanlıktan, iftiradan, kötü huyların her çeşidinden korusun... Kalbimizi sâfî ve pak eylesin...

Bir şeyi size özendirerek anlatmak istiyorum muhterem kardeşlerim. Geçen gün birisi geldi, bana rüyasını anlatıyor. Ufacık tefecik bir adam. Rasûlüllah Efendimiz SAS'î şöyle bir şekilde görmüş de, “Bu neye delalet eder?” diye anlatıyor. Sonra da diyor ki:

“—Eskiden Rasûlüllah Efendimiz'i gördüğüm zaman kendisiyle musafaha ederdim. Bir keresinde musafaha etmiştim, beni arkasındaki Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'e havale etti. Gittim Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'le de musafaha ettim. O bana ‘Şu zikri yap, şu zikri yap.’ diye zikir tarif etti. Oradan geçtim, Hz. Ali Efendimiz'e, onunla musafaha ettim...”

Ya bakıyorsun adama; üç karış boyu var... Demek ki Allah'ın sevgili kulu. Bir unvanı yok, bir şeyi yok, albenisi diyeceğimiz bir gösterişi yok.

Ama o rüyayı görmek neyi gösteriyor? Rasûlüllah'ın sevdiği bir ümmet olduğunu gösteriyor. Allah'ın sevdiği bir kul olduğunu gösteriyor.

Neden? Kalbin temizliğinden. Sadrın, göğsün kötü duygulardan ârî olmasından, güzel duygularla dolu olmasından oluyor.

Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerîfnde buyurdular ki;

“—Şimdi buraya cennetlik birisi gelecek.”

Baktılar, “Kim gelecek?” diye... Toplantıda oturmuşlar; kır mıdır, bayır mıdır, mescid midir, başka bir yer midir; oturmuşlar, bekliyorlar. Baktılar, birisi abdest almış, suları damlaya

damlaya geldi. Sıcak yer ya, sularını silmiyor. Oturdu. Abdullah ibn-i Ömer RA dikkat etti: “—Kim bu şahıs?” diye.

Üç defa oldu bu hadise, üç gün oldu. “Şimdi buraya bir cennetlik gelecek.” dedi, o şahıs geldi. Üç defa böyle olduğu rivayet ediliyor. Sonra Abdullah ibn-i Ömer RA o kişinin yanına vardı, gitti, dedi ki;

“—Ben senin evinde misafir olmak istiyorum. Babamın evinde kalmak istemiyorum. İşte biraz aramızda bir şeyler var. Müsaade edersen senin evinde misafir olabilir miyim?”

O da:

“—Buyur, gel!” dedi, misafir etti onu.

Abdullah ibn-i Ömer RA'nın maksadı başka. O şimdi bir gözü kapalı, bir gözü açık, “Adam ne ibadet edecek?” diye onu gözlüyor, maksadı o... Cennetlik ya, Peygamber Efendimiz “Cennetlik birisi gelecek!” dedi de o geldi ya; bakalım gece ne ibadet edecek? Böyle bekliyor. Teyakkuz halinde, yani uyanık, gözü kapalı gibi görünüyor ama böyle gözü kulağı açık.

Baktı, o gece geçti; işte normal, yatsıyı kılıyorlar, yatsıdan sonra teheccüd namazı kılıyorlar, sabah namazına geliyorlar; normal. Bir gece daha, bir gece daha... Baktı, kendisinin bilmediği bir ibadet, bir başka türlü dua, yani onun böyle cennetlik olmasına sebep olacak bir başka şey sezinleyemedi. Dedi ki:

“—Ey filanca, sen gelmediğin zaman biz Peygamber Efendimiz'le oturuyorken, ‘Şimdi

buraya bir cennetlik gelecek.’ dedi, sen geldin üç defa. Onun için ben senin nasıl cennetlik olduğunu anlamak maksadıyla senin yanına, evine kendim istedim, üç gece misafir oldum. Ama olağanüstü bir başka şey görmedim. Yani bizim yaptığımız ibadetleri sen de yapıyorsun, fazlaca bir şey görmedim. Başka bir şeyin var mı?” diye sordu.

“—Yok, ben senin gördüğün gibi yaşarım. Gecelerim böyle geçer, olağanüstü başka bir şeyim yok.” dedi.

“—Pekiye öyleyse, hakkını helal et, Allah’a ısmarladık.” diye ayrıldılar.

Abdullah b. Ömer o zâtın yanından ayrılıp giderken o arkadan bağırdı:

“—Dur! Aklıma bir şey geldi. Ben de neden cennetlik olduğumu bilmiyorum, fazla bir ibadetim de yok ama aklıma bir şey geldi. Benim kalbimde hiç kimseye karşı bir kötülük yoktur. Kalbim temizdir. Hiç kimsenin kötülüğünü istemem. Olsa olsa bundan olabilir.” dedi, öyle ayrıldı.

Ben de bu kardeşimiz hakkında öyle düşünüyorum.

Muhterem kardeşlerim!

İnsan hoca olabilir, alim olabilir, yüksek insan olabilir; ama mühim olan kalbinin temizliği...

Allah insanın mevkiine, parasına, yüzünün güzelliğine, yaşına bakmıyor; nesine bakıyor? Kalbinin temizliğine bakıyor.

Bakıyorsun, bir ümmî adam Rasûlüllah'ı görüyor, musafaha ediyor, iltifat alıyor, teveccühe mazhar oluyor; öbür tarafta öteki adam hava alıyor, hiçbir şey almıyor.

Neden? Onun kalbinde çok kusurlar var da ondan. Kalbinde selâmet yok, yani selâmet-i sadra sahip değil.

Onun için biz de Allah'a sığınalım, Allah da bizim gönüllerimizi, kalplerimizi, sadırlarımızı, göğüslerimizi her türlü kötülükten pak eylesin... Selâmet-i sadrı nasib eylesin... Cümlemizi fitne-i sadırdan mahfuz eylesin...

Demek Peygamber Efendimiz'in dördüncü sığındığı buymuş. Allah'a korkaklıktan, cimrilikten, ömrün fena sürmesinden, göğsün, gönlün Allah'ın sevmediği bir durumda olmasından sığındı.

e. Kabir Azabından Allah'a Sığılırdı

Beşincisi, (ve azâbi'l-kabr) Peygamber Efendimiz kabir azabından da Allah'a sığılırdı.

Mâlum, insan vefat ettiği zaman, tabii birden mahşer günü değil ki, daha dünya hayatı sürüyor, öteki insanlar var, dünya ne kadar devam ederse edecek. O arada insanlar tabii kabirde kalacaklar, kabirde çürüyecekler, ruhlar âleminde bekleyecekler. Sonra kıyamet kopacak, mahşer yerinde toplanacaklar, kabirden kalkacaklar. Bazı insanlar için kabirde azap var. Kabir azabı kâfir için var. Mü'minlerin de bazı sebeplerden kabir azabına uğrayanları olacak. Peygamber Efendimiz'in hadîs-i

şerîflerden böyle anlıyoruz.

İki kabrin yanından geçiyordu Peygamber Efendimiz, dedi ki:

“—Şu iki kabirdeki şahıslar şu anda kabirde azap görüyorlar, hem de çok mühim saymadığınız iki sebepten dolayı. Birisi söz getirip götürürdü...” Ali'nin sözünü Veli'ye, Ahmed'in sözünü Hasan'a, “O sana şöyle dedi, bu sana böyle dedi...” diye laf taşırdı,

nemmamlık yapardı; yani koğuculuk dediğimiz, laf getirip götürüp arayı bozma tarzında bir şey. Birisinin kusuru buydu, kabirde onun için azap görüyor. “Ötekisi de küçük abdestini yaparken sakınmazdı.” diye söyledi.

Demek ki buradan, abdestini bozarken, idrarını yaparken dahi dikkat etmemenin kabir azabına sebep olduğunu anlıyoruz. Tabii bu şahıs namaz kılıyor ama temizliğe dikkat etmedi, tesettüre dikkat etmedi, sakınmadı; o bakımdan kabir azabı görebilir.

Ama eğer bunlara dikkat ederse bir insan, bazı insanların da kabri cennet bahçelerinden bir bahçe olur. Kabirde azap görecek gibi bile olsa, azap melekleri gelmek bile istese; namazı bir yanını tutacak, orucu bir yanını tutacak, haccı bir yanını tutacak, zekâtı bir yanını tutacak, böyle yaptığı ibadetler, okuduğu Kur'ân-ı Kerîmler kendisine yoldaş olacak ve tuttukları yanlardan azap meleklerinin kendisine gelmesine mâni olacaklar:

“—Hayır, gelme, bu Allah'ın iyi kuluydu!” diye koruyacaklar.

Onun için Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi kabir azabına uğramayanlardan eylesin... Kabri cennet bahçesi olanlardan eylesin...

Arap şairlerinden birisi güzel bir şiir yazmış:²

يَا مَنْ بِدُنْيَاهُ اشْتَغَلَ قَدَّغَرَّهُ طُولُ الْأَمَلِ أَوْلَمَ يَزَلْ
فِي غَفْلَةٍ حَتَّى دَنَا مِنْهُ الْأَجَلُ الْمَوْتُ يَأْتِي بَغْتَةً
وَالْقَبْرُ صُنْدُوقُ الْعَمَلِ إِصْبِرْ عَلَى أَهْوَالِهَا لَا
مَوْتَ إِلَّا بِالْأَجَلِ

Yâ men bi-dünyâhü iştegal Kad garrahu tûli'l-emel

Evelem yezel fî gafletin Hattâ denâ minhü'l-ecel

El-mevtü ye'tî baġteten Ve'l-kabrü sandûku'l-amel

İsbir alâ ehvâlihâ Lâ mevte illâ bi'l-ecel

(*Yâ men bi-dünyâhü iştegal*) “Ey dünyasıyla meşgul olan kimse! (*Kad garrahu tûli'l-emel*) Seni uzun emel aldatıp duruyor.”

(*Evelem yezel fî gafletin*) “Sen bu uykuda ne kadar uyuyacaksın daha? (*Hattâ denâ minhü'l-ecel*) Bakıyorsun ki bir gün, ecel geliverdi.”

(*El-mevtü ye'tî baġteten*) “Ölüm ansızın gelir. (*Ve'l-kabrü sandûku'l-amel*) Kabir de amellerin sandığıdır.”

² İbn-i Haceri'l-Askalâni'nin *Münebbihat*'ından (Çeviren: Celâl Yıldırım, Bahar Yayınevi, İstanbul 1977) İkili Sözler bölümü, s.16.

(İsbir alâ ehvâlihâ) “Bundan sonra sen, o kabrin hâline razı olacaksın, sabredeceksin, başka çaren yok... (*Lâ mevte illâ bi'l-ecel*)

Ölüm de gelmez, ancak ecelle gelir.”

“Kabir, insanın amel sandığı gibidir.” diyor. Çeyiz sandığı oluyor ya kadınların, kızların; genç kızlıktan başlıyor, dokuz yaşında, on yaşında, on bir yaşında; iğne oyası, bilmem ne oyası, şunlar, bunlar; yapıyor, yapıyor, işliyor, işliyor, sandığa koyuyor. Sonra düğünü olduğu zaman onlar işe yarıyor. Çeyiz sandığı; içi dolu çeşitli el işleri, evinde rafa koyacak, sehpanın üstüne serecek...

İnsanın kabri de sanki böyle bir sandık gibidir. Dünyada yaptıkları oraya konulacak. İyi şeyler yapmışsa ne mutlu, ahiretini süsleyecek. Kötü şeyler yapmışsa ne fena, ondan ne zararlara uğrayacak kim bilir...

O bakımdan, Allah-u Teâlâ Hazretleri kabir sandığımızı hayırlı şeyler göndermeyi, ömrümüzü salih amellerle geçirmeyi cümlemize, cümlemize nasib ve müyesser eylesin... Cümlemizi korktuklarımızdan emin, umduklarımıza nâil ve sahip ve mazhar eylesin... Hem dünyada hem ahirette bahtiyar eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
24. 12. 1989 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü